

Nr 248.

Av herr **Osberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 107, angående omorganisation av hushållningssällskapen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 107 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen:

»dels antaga förslaget till förordning angående visst villkor för statsbidrag åt hushållningssällskap (bil. A) och därvid yttrat sig över förslaget till kungörelse med allmänna grunder för hushållningssällskapsorganisation (bil. B),

dels medgiva, att från och med 1925 må av nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar i fråga om sådant extra sammanträde med hushållningssällskap, varom Kungl. Maj:t förordnat, till envar därvid närvarande röstberättigad utgå dagtraktamente för en sammanträdesdag jämte ersättning för resekostnader till och från sammanträdet, allt enligt samma grunder, som gälla för landstingsmän vid landstingssammanträde,

dels ock antaga förslaget till förordning angående fördelning av allmänt anslag till hushållningssällskapen såsom ersättning för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel (bil. C).»

Det förslag till förordning, som är bifogat den kungl. propositionen (bil. C) samt den tablå (bil. F) som visar hur fördelningen av det allmänna anslaget till hushållningssällskapen skulle komma att verka för de olika sällskapen, ger vid handen, att Uppsala, Östergötlands, Blekinge, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap skulle erhålla minskat anslag jämfört med det för år 1923 föreslagna. Den minskning, som förutsättes för Malmöhus och Göteborgs och Bohus län, är mycket betydande och innebär för Malmöhus län en minskning av 21,551 kronor 40 öre och för Göteborgs och Bohus län 32,841 kronor 42 öre. Det måste starkt betonas, att en sådan minskning oundvikligt medför en fruktansvärd kris uti särskilt det sistnämnda sällskapets verksamhet.

Det kan väl icke vara riktigt att ordna förhållandena så att en väsentlig tillbakagång framtvingas uti en under många år framarbetad utveckling.

Vi vilja icke bestrida, att de grunder till fördelning av statsanslaget som föreligga kunna vara upprättade med omtanke och sakkunskap och hava icke på den korta tid som stått oss till buds kunnat pröva, om dessa eller andra grunder böra användas, utan måtte inskränka oss att framhålla den givna fara av en rent av katastrofal tillbakagång i verksamheten, som kommer att gå utöver de sällskap som drabbas av den alltför kraftiga nedskärningen av deras inkomster. Den kungl. propositionen är byggd på det förslag, som sakkunniga för hushållningssällskapens omorganisation avgivit. Men uti detta förslag finnes även inrymt, att statsanslaget borde höjas från 2,100,000 till 4,200,000 kronor. Denna för hushållningssällskapens verksamhet viktigaste delen i de sakkunnigas förslag saknas emellertid uti den kungl. propositionen. Hade denna del av förslaget varit förknippat med föreliggande proposition, hade vi saknat anledning att nu ingå på denna fråga, enär då anslaget såsom framgår av bil. E och kol. C till ovannämnda hushållningssällskap icke minskats utan i stället i behöflig mån ökats.

Herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet har till statsrådsprotokollet yttrat:

»Även om ej storleken av allmänt anslag för år 1925 nu kan bestämmas, torde dock på sätt lantbruksstyrelsen föreslagit för fördelningen av det ordinarie allmänna anslaget, nya grunder kunna redan i år fastställas att gälla från och med 1925».

Då sålunda intet gives på hand i fråga om ökat totalbelopp av statsanslag till hushållningssällskapens verksamhet och ett bifall till den kungl. propositionen — utan att sådant ökat anslag samtidigt ställes i säker utsikt för tiden från och med år 1925 — skulle medföra en påtaglig risk för vissa hushållningssällskap att få sina inkomster beskurna på ett sätt som i väsentlig grad äventyrar och omöjliggör såväl fortsatt verksamhet i nuvarande omfattning som varje vidare utveckling, kunna vi icke stå till svars för att låta detta passera utan att göra en allvarlig vädjan till riksdagen, att dess beslut må betrygga de hotade sällskapens ekonomi på sådant sätt, att åtminstone deras verksamhet i oförminskad omfattning kunna fortgå. De redan igångsatta företagen och beviljade understöden åt olika grenar av verksamheten måste fullföljas, om icke tillbakagång skall följa på framsteg som vunnits. Hushållningssällskapens ställning kan icke förbättras enbart genom en mera demokratisk organisation, som bland annat medför ökade kostnader

för resor till lantbruksombud och förvaltningsutskott m. fl. därav följande utgifter, utan måste det jämväl sörjas för att icke den nya organisationen inom vissa län medför vad man väl ändå därmed icke avsett, nämligen tillbakagång i stället för framsteg.

På grund av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 107 måtte taga i övervägande, huruvida antingen genom omreglering av de föreslagna grunderna till fördelning av det nämnda statsanslaget till hushållningssällskapen eller på annat sätt trygghet för bibehållande av minst nu utgående statsbidrag till särskilt Malmöhus och Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap må kunna beredas dessa sällskap från och med år 1925.

Skulle denna vår hemställan icke kunna bifallas, nödgas vi för närvarande att yrka avslag å den kungl. propositionen, i vad den avser förändrade grunder till fördelning av det allmänna statsbidraget till hushållningssällskapen.

Stockholm den 21 mars 1923.

Oscar Osberg.

Cornelius Olsson.

Adolf Wallerius.

Bernhard Corneliussen.

J. Fjellman.
